

Csendélet szalonnával és a tegnapi újsággal

PALÁGYI EDIT

Határtalan a művészet, valósággal lubicolhatunk a megoldások tengerében – véli Bukta Imre, a Mezőszemerén élő képzőművész. Kiállított már Párizsban, Finnországban, műveiről vaskos köteteket írtak. Néhány éve települt haza Szentendréről szülőfalujába. Úgy érzi, itt végre talaj van a lába alatt, míg ott csak aszfalt meg macskakő volt...

– *Kukoricacsutka, drót, gyufaszálak, fűdősobacsempé. Ezekből az anyagokból is születtek már alkotások a műtermében. A hétköznapi ember számára kicsit szokatlanok ezek a megoldások...*

– Nemcsak azt nevezzük csendéletnek, ha lefestek egy vázát, benne egy csokor virággal. A művészetet igyekszem tágan értelmezni, így akár egy darab szalonnából és egy tegnapi újságból is komponálhatok csendéletet. Ez nem jelenti a hagyományok felrúgását, csak azt a szándékot, hogy minél hatásosabban fejezzem ki magam. Az időt sem csak úgy ragadhatom meg, ha lerajzolok egy vekkert. Elég lehet, ha csak odateszek egy órát, vagy ha felidézem a kattogását.

– *Egy hevesi falucskából indulva kanyargós utat kellett bejárnia, mire művészévé érhetett. Milyen vargabetűket írt a pályája?*

– Gyerekkoromban ugyan ügyesen rajzolgattam a nyárikonyhánk mögötti „pecohban”, ám Mezőszemerére nem hullatszott el a híre, hogy művészeti középiskolák is vannak a világon. Ezért aztán a forgácsoló szakmát tanultam ki Egerben, s csak emellett jártam rajzórákra.

– *Autodidakta művésznek tartja magát, aki mindent a maga erejéből tanult meg. Miből élt közben?*

– Miután elvégeztem az iskolát, „hivatásos” munkakerülő lettem, hogy kizárólag a művészkedésnek élhessek. Megpróbáltam felajzani magam a Van Gogh-i áhítatig. Előfordult, hogy egy-egy faggatás erejéig a rendőrségre is bevitték. Néha beálltam raktárosnak vagy segédmunkásnak, hogy valami pénz is keressek, de ezt szinte mellékesnek tartottam. Az volt a céloom, hogy nagyon jól megtanuljak rajzolni, mivel úgy gondoltam, a szakmai alapokat egy modern művésznek is le kell raknia.

– *Egerből egy linóba metszett anygalkás karácsonyi képeslapja miatt kellett távoznia, mivel azt „vallási propagandának” bélyegezték. Hogy találta fel magát Leninvárosban?*

– Dekorátórnek vettek fel a vegyi kombináthoz, s az volt a dolgom, hogy transzparenseket pingáljak arról, hogy éljen a magyar-szovjet barátság, meg hogy fűre lépni tilos. Hamarosan azonban művésztelepet szerveztünk a gyárban, s az ott fellelhető alapanyagokból alkotásokat készítettünk. Nagy szellemi szabadság köszöntött ekkor rám, hiszen megtaláltam azokat az embereket, akikkel hasonlóan gondolkodtunk a művészeetről.

– *A szentendrei Vajda Lajos Stúdió nem volt éppen a hatalom kedvence a rendszerváltás előtt. Mégis annál nagyobb lendülettel alkotak...*

– Az első időkben a megtúrt kategóriába került a társaságunk. Kaptunk egy pincét Szentendrén, de azt is csak azért, hogy ne legyen látható, amit csinálunk, ugyanakkor minket jól megfigyelhessenek. Mégis boldogan, szabadon, a nagybetűs művészet jegyében láttunk munkához.

– *Két évtizedet élt Szentendrén. Művei mégis a szülőfalujába, a gyerekkorában megis-*

mert paraszti világba vezetnek vissza. Egyik képeinek az a címe: Oriásburgonyák a határban.

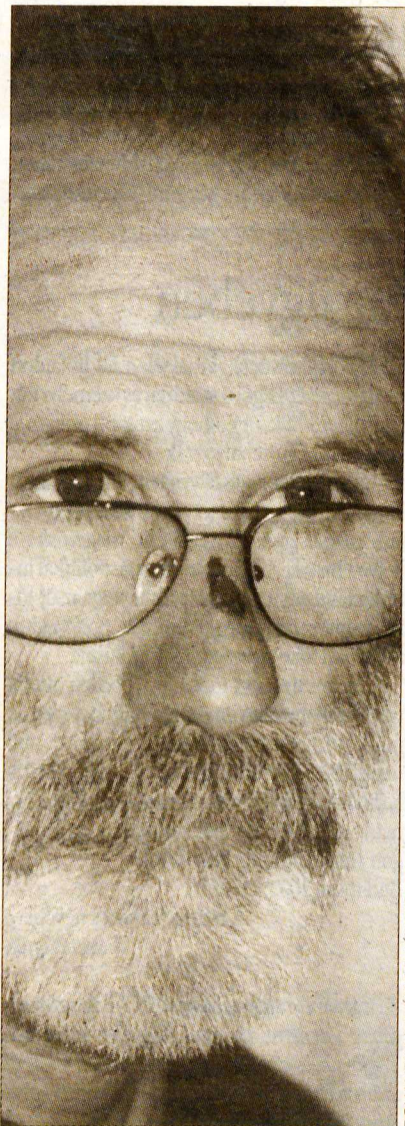
– Sosem fogtam fel romantikusan a népiességet, nem faragtam búsuló juhászt. Kissé ironikusan „mezőgazdasági művészetnek” neveztem azt, amit művelek. Egyre inkább érzem, milyen fontosak az emberre ráakódott emlékek, a jelentéktelennek tűnő apró epizódok, a múltból előkúszó gyermekkori illatok. Nagyon örülök, hogy itthon dolgozhatok, és igyekszem szolgálni a falut. Emlékművet állítottunk, egyesületet alakítottunk, újságot adunk ki. A műveimet ugyan nemigen ismerik a helybeliek. Tavaly azonban a millenniumra felállítottuk egy bronzszobromat, a Faültetőt a szemerei parkban, s akadnak, akik ráéreztek a mondanómra.

– *Egy művészettörténész szerint ez az alföldi, sík táj adja Bukta Imre élet- és alkotóterét, eltéphetetlen gyökerekkel kötődik ide.*

– Az Utak a konyhában című kiállításomat is ebből az élményből komponáltam. Abba a faluszéli házba költöztem vissza, ahol ötven éve a bába a világra segített. Azzal a késsel szelem a kenyeret, amivel annak idején az édesanyám, s abban a fazékban főzök, amiben ő tette fel a levest. Néha úgy érzem, hogy az otthonom tárgyait nemcsak én mozgatom, hanem a szüelim lelke is ott jár-kei a falak között. Most egy olyan kiállítást tervezek, ahol csupa haszkekrényt állítok sorba. Ezek a bútorok mesélnek majd a családokról, akiknek életét – örömeit és keserveit – évtizedeken át szemlélték.

– *Amikor hazatért Mezőszemerére, a szülői házba, bizonyára úgy érezte, hogy végre magára talált...*

– Még most, ötvenévesen sem találtam meg magam. Inkább csak ráléptem arra az ösvényre, amelyen kereshetem önmagam.

BOHÁNEK MIKLÓS FELVÉTELE